

Obsah

Předmluva ke druhému vydání	9
Slovo ke čtenáři	11
Prolog	13
ODDÍL PRVNÍ: Počátky středověké filosofie	15
I. Přehled duchovních proudů pozdní antiky a dílo Aurelia Augustina	15
II. Anicius Manlius Torquatus Boëthius	19
1. Boëthiova učitelská mise	19
2. Boëthius jako spolutvůrce latinského filosofického pojmosloví	21
3. Rozvrh dělení věd	23
4. Boëthiovy gnoseologické názory	24
5. Boëthiův náčrt syntézy antické filosofie a křesťanské teologie	25
6. Stručné zhodnocení Boëthiova významu	28
III. Jan Filoponos Grammatikos	31
1. Komparace dvou současníků	33
2. Jan Filoponos a Simplikios	33
3. Filoponova kritika Aristotelovy fyziky	34
4. Filoponovo dílo a konflikt křesťanství a pohanství	37
5. Historie recepce Filoponova myšlení	42
6. Zájem o dílo Jana Filopona Grammatika v současnosti	48
IV. Dionysios Areopagita	49
1. Tajemné Divišovo autorství	49
2. Přehled spisů	50
3. Zakořenění Divišova díla v novoplatónské tradici. Stručná charakteristika Proklova díla	51
4. Cesty k poznání Boha	56
5. Idea participace	60
6. Co je zlo?	62
7. Dionysiovo postavení v dějinách filosofie	62

ODDÍL DRUHÝ: Karolinská renesance a dílo Jana Scota Eriugeny	65
I. Povaha vědění v období karolinské renesance	65
II. Dílo Jana Scota Eriugeny	67
1. Eriugenovo pojetí Božího předurčení a svobody lidské vůle	67
2. Vztah rozumu a víry	69
3. Předmět díla Peri fyséon	71
4. Eriugenovo pojetí Boha	73
5. Svět, člověk a návrat všeho k Bohu	77
6. Eriugenovo místo v dějinách filosofie	81
ODDÍL TŘETÍ: Raná scholastika a Anselm z Canterbury	83
I. Stručná charakteristika doby	83
II. Anselmova filosofie v dějinných souvislostech	86
1. Anselmova koncepce vztahu rozumu a víry	86
2. Anselmovy důkazy existence Boží v Monologiu a Proslogiu	92
3. Duchovní konfrontace na prahu 12. století: Anselm kontra Roscelin	99
4. Znalost Anselmova díla v českém středověku	102
5. Hlavní protagonisté dějinného dialogu o Anselmově nahlédnutí nepochybnosti existence Boží	103
ODDÍL ČTVRTÝ: Středověká renesance ve dvanáctém století	123
I. Sociální a duchovní charakteristika doby	123
II. Dílo Petra Abaelarda	127
1. Abaelardova koncepce univerzálií	128
2. Abaelardova etika	133
3. Metodologický význam spisu Sic et non	134
4. Petr Abaelard a jeho působení	135
III. Spiritualita Bernarda z Clairvaux a jeho konflikt s Abaelardem	138
IV. Jan ze Salisbury	141
V. Symboly a dějinnost v díle Hugona od Sv. Viktora	143

VI. Poznámky k některým významným tématům dvanáctého století	146
1. Metamorfózy struktury sedmi svobodných umění	147
2. Středověký atomismus	148
3. Panteista David z Dinantu	150
ODDÍL PÁTÝ: Vrcholný středověk	153
I. Některé aspekty duchovních dějin doby	153
1. Idea řádu	153
2. Formální stránka filosofické literatury	155
3. Zápas o Aristotela ve třináctém století	156
4. Význam dvou anonymních spisů	158
5. Velký solitér – Raimundus Lullus	160
II. Dva předtomášovští myslitelé	161
1. Vilém z Auvergne	161
2. Albert Veliký	163
III. Dílo Tomáše Akvinského	167
1. Význam Tomášova díla	167
2. Vztah filosofie a teologie	168
3. „Objektivita“ Tomášovy filosofie	172
4. Základy Tomášovy antropologie a její význam pro povahu metafyziky	174
5. Základní rysy a pojmy Tomášovy metafyziky	178
6. Problematika existence a povahy Boží	190
7. Poznámky k Tomášovým kosmologickým názorům	199
8. Tomášovy názory noetické	201
9. Tomášova etika	207
10. Tomášovy názory na společnost a sociální učení katolické církve	215
11. Dějinné osudy Tomášovy filosofie	218
IV. Latinský averroismus a Siger z Brabantu	222
V. Františkáni, augustinismus a Bonaventura	225
1. Povaha filosofie myslitelů františkánského řádu	225

2. Charakteristika Bonaventurovy filosofie	226
3. Rozdělení filosofických disciplín	230
4. Vztah k antické tradici	231
5. Bonaventurova teologie dějin	232
6. Bonaventurův vliv	235
VI. Oxfordské centrum a Roger Bacon	235
VII. Tři vklady středověké filosofie do pokladnice dějin myšlení a kultury	240
1. Význam sporu o univerzálie	241
2. Význam povahy názoru na lidský intelekt	242
3. Problematika liberum arbitrium	244
ODDÍL ŠESTÝ: Pozdní scholastika	249
I. Charakteristika pozdní scholastiky	249
II. Jan Duns Scotus	256
1. Scotovo pojetí teologie a její vztah k filosofii	257
2. Scotova nová metafyzika	259
3. Scotův důkaz existence Boží	262
4. Poznámky ke Scotově gnoseologii	264
III. Vilém Ockham	268
1. Ockhamova koncepce Boha	270
2. Kritika metafyziky a povaha světa	272
3. Ockhamova koncepce poznání a univerzálií	273
4. Ockham a dějiny filosofie	279
5. Úvahy o dějinné aktuálnosti Ockhamova myšlení	281
IV. Mikuláš z Autrecourtu	284
1. Stručný přehled doxografie	286
2. Myšlení Mikuláše z Autrecourtu na pozadí vývoje aristotelismu	292
3. Zpochybnění klíčových pojmů scholastické filosofie	296
4. Náčrt Mikulášova filosofického systému	301
5. Mikuláš z Autrecourtu jako anticipátor pozdějšího filosofického vývoje	306

6. Poznámky k Mikulášově noetice	309
7. Problematika hodnocení Mikulášova filosofického díla	312
V. Filosofická spekulace Mistra Eckharta	313
1. Metafyzika Mistra Eckharta	313
2. Eckhartova nauka o stvoření	315
3. Eckhartovo pojetí Boha	316
4. Stručné zhodnocení Eckhartova významu	317
Poznámky	319